

**Osnovna škola Mate Lovraka
Vladislavci**

**PRAVILNIK O SIGURNOJ I ODGOVORNOJ
UPOTREBI INFORMACIJSKO-
KOMUNIKACIJSKE TEHNOLOGIJE**

1. Uvod.....	3
2. Osnovne sigurnosne odredbe	4
3. Školska IKT oprema i održavanje.....	5
4. Reguliranje pristupa IKT opremi	6
5. Sigurnost korisnika.....	7
6. Prihvatljivo i odgovorno korištenje informacijsko-komunikacijskih tehnologija	8
6.1 Ponašanje na internetu.....	8
6.2 Autorsko pravo	8
6.3 Dijeljenje datoteka.....	9
6.4 Internetsko nasilje.....	9
6.5 Korištenje mobilnih telefona	10

Na temelju članka 45. Statuta Osnovne škole Mate Lovraka, Vladislavci te odredbe članka 118. stavka 2. točke 3. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, broj 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14, 07/17, 68/18, 98/19 i 64/20) Školski odbor Osnovne škole Mate Lovraka, Vladislavci, na prijedlog ravnateljice, na sjednici održanoj dana 1. veljače 2021. donosi

PRAVILNIK O SIGURNOJ I ODGOVORNOJ UPOTREBI INFORMACIJSKO-KOMUNIKACIJSKE TEHNOLOGIJE

I. UVOD

Članak 1.

S obzirom na sve veću sustavnu upotrebu informacijsko-komunikacijske tehnologije (u daljnjem tekstu: IKT) u Osnovnoj školi Mate Lovraka, Vladislavci (u daljnjem tekstu: Škola), potrebno je uspostaviti pravila njihova korištenja kao i pravila ponašanja njihovih korisnika. Treba voditi računa o prijetnjama informacijskom sadržaju i IKT infrastrukturi koje mogu rezultirati različitim oblicima štete informacijskom sustavu škole (npr. gubitak informacija, nemogućnost pristupa resursima i informacijskom sadržaju, uništenje opreme i sl.).

Zbog toga je potrebno posebnu pozornost posvetiti sigurnom i odgovornom korištenju IKT-a što je moguće postići definiranjem sigurne politike škole.

Potrebna je kontinuirana edukacija učenika, učitelja i ostalih djelatnika s ciljem unaprjeđenja sigurnosti te praćenja velikih promjena povezanih stalnim korištenjem i primjenom IKT-a.

Članak 2.

Ovaj Pravilnik ima za cilj zaštititi informacijski sadržaj i opremu, ali i korisnika od različitih vrsta internetskog zlostavljanja, promovira sustav i usluge najprikladnije za učenike te pridonosi sigurnom, odgovornom i učinkovitom korištenju digitalnih tehnologija u mrežnoj zajednici. Pravilnik se primjenjuje se na sve korisnike IKT infrastrukture Škole.

U Školi je postavljena infrastruktura Hrvatske akademske i istraživačke mreže - CARNet (u daljnjem tekstu: CARNet).

Članak 3.

Učenici i učitelji su obvezni pridržavati se uputa za nesmetano i sigurno korištenje IKT-a koje im može dati školski administrator radi unaprjeđenja sigurnosti školske informatičke opreme i mreže.

Članak 4.

Pravilnik o sigurnoj i odgovornoj upotrebi IKT-a je donesen s ciljem:

- unaprjeđenja sigurnosti školske informatičke opreme i mreže
- jasnog i nedvosmislenog određivanje načina prihvatljivog i dopuštenog korištenja IKT resursa škole
- zaštite informacijskog sadržaja i opreme
- zaštite korisnika od različitih vrsta internetskog zlostavljanja
- promoviranja sustava i usluga najprikladnijih učenicima
- poticanja aktivnog sudjelovanja učenika u radu s IKT-om promovirajući sigurno, odgovorno i učinkovito korištenje digitalnih tehnologija
- propisivanja sankcija u slučaju kršenja odredbi Pravilnika

II. OSNOVNE SIGURNOSNE ODREDBE

Članak 5.

Materijalni resursi su:

- kompletna računalna mreža izgrađena u sklopu projekta e-Škole i računalna oprema,
- stara računalna mreža i računalna oprema

Nematerijalni resursi su:

- Aplikacije koje Škola koristi: e-dnevnik, e-matica, Obračun plaća s evidencijom kadrova
- Web stranica škole: <http://os-mlovraga-vladislavci.skole.hr/>
- Facebook škole: <https://www.facebook.com/Osnovna-%C5%A1kola-Mate-Lovraka-Vladislavci-114299019948645/>

Članak 6.

IKT infrastrukturom škole smatra se kompletna računalna mreža, računalna oprema dobivena u sklopu projekta e-Škole te sva ostala računalna mreža i oprema.

Korisnici IKT infrastrukture su učenici, učitelji, ostali djelatnici i povremeni korisnici (gosti).

Školska oprema se mora čuvati i pažljivo koristiti.

Članak 7.

U poslovanju Škole razlikujemo javne i povjerljive informacije. Javne su one informacije koje su vezane uz djelatnost Škole i čija je javna dostupnost u interesu Škole (kontakt podaci Škole, promidžbeni materijali, internetske stranice Škole, informacije koje je Škola u skladu sa zakonom dužna objavljivati i sl.).

Povjerljive informacije su osobni podaci djelatnika, učenika (npr. kontakt podaci osobe, fotografije osobe,...), podaci iz evidencija koje vodi Škola (e-Dnevnik, e-Matica, matične knjige,...) te informacije koje se smatraju poslovnom tajnom. Osobni podaci se mogu koristiti isključivo uz prethodno odobrenje ravnatelja ili osobe koju on za to posebno opunomoći.

Članak 8.

Računala koja su na Windows operativnim sustavima (Windows 10) posjeduju antivirusni program Windows Defender i ugrađeni vatrozid .

Školski davatelj usluga (ISP-a) je CARNet. Preko njega su implementirane mjere zaštite pristupa i korištenja internetskih servisa.

Učenici, učitelji i ostali djelatnici koji se spajaju na računalnu mrežu vlastitim pametnim telefonima čiji su sustavi Android, Windows i OS, nemaju zaštitu od strane škole.

Na računalima u informatičkoj učionici mjera zaštite je implementirana kod davatelja internetskih usluga. Njihovi serveri blokiraju sadržaje i stranice sumnjivog karaktera.

Sigurnosne kopije se izrađuju samo na računalima ravnateljice i tajništva i izrađuju ih djelatnici.

Članak 9.

Djelatnici Škole posjeduju AAI@EduHr korisnički račun te su dužni koristiti službenu e-mail adresu (ime.prezime@skole.hr) za komunikaciju s nadležnim tijelima i drugim institucijama iz sustava znanosti i obrazovanja.

Članak 10.

Učiteljima i drugim djelatnicima Škole strogo je zabranjeno davati učenicima i drugim korisnicima vlastite zaporke i digitalne identitete (pristup školskim računalima, e-Matici, e-Dnevniku, računovodstvenim programima, knjižničarskim programima i ostalim informacijskim sustavima ili mrežnim aplikacijama koje sadrže osobne podatke djelatnika i/ili učenika.

Članak 11.

Svi djelatnici Škole potpisuju Izjavu o tajnosti podataka te se moraju pridržavati etičkih načela pri korištenju IKT-a.

Članak 12.

Svako nepridržavanje ovih pravila i ponašanje koje nije u skladu s Pravilnikom prijavljuje se ravnatelju Škole, a sankcionirat će se temeljem važećih općih akata Škole.

Ozbiljniji incidenti prijavljuju se CARNetovom CERT-u, preko obrasca na mrežnoj stranici www.cert.hr.

III. ŠKOLSKA IKT OPREMA I ODRŽAVANJE

Članak 13.

Računala u školi su povezana bežično i žičano. Računalna mreža se sastoji od novog dijela koje je trenutno u izradi u sklopu pilot projekta e-Škole te starog dijela mreže.

U sklopu pilot projekta e-Škole imenovan je e-Škole tehničar koji je zadužen za održavanje navedene mrežne infrastrukture.

Računalni otpad zbrinjava se odvojeno od ostalog otpada, a Škola će takav otpad predati ovlaštenom sakupljaču EE otpada.

Članak 14.

Računala se bežično spajaju na postavljene dvije bežične pristupne točke. Pristupne točke su smještene u učionici likovne/glazbene kulture i knjižnici.

U izradi je nova bežična mreža s dvadeset i dvije pristupne točke (jedanaest na katu i jedanaest u prizemlju škole).

Računala spojena žičano: računala u informatičkoj i matematičkoj učionici, računala u uredima (ured ravnatelja, tajništvo, računovodstvo, ured pedagoga, knjižnica, zbornica) te stolna računala na katedrama učitelja u sklopu učionica.

Članak 15.

Sva računala u Školi posjeduju operativni sustav Windows s instaliranim Office alatima. Računala u informatičkoj učionici posjeduju Windows 10 operativni sustav s instaliranim Office 2019. alatima. Učenici nemaju administratorska prava. Kod svih računala je podešeno ažuriranje operativnog sustava i popratnih office alata na „automatski“.

Filtriranje sadržaja je u skladu s postavkama CARNet-a kao pružatelja usluga.

Škola je iz državnog proračuna od Ministarstva znanosti i obrazovanja dobila sredstva te nabavila SchoolMaster, program za upravljanje računalnom učionicom postavljen u informatičkoj učionici. Ovim programom osiguran je nadzor i kontrola svih računala u informatičkoj učionici.

Operativni sustavi Windows 10 imaju u sebi obrambeni sustav (Windows Defender Security Center) te također i vatrozid koji posjeduju i stariji operativni sustavi.

Članak 16.

Škola koristi računalne programe licencirane od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja i tvrtke Microsoft. Ministarstvo znanosti i obrazovanja je izradilo web portal Centar za preuzimanje Microsoft proizvoda. Portalu ima pristup samo administrator sustava.

U sustav se prijavljuje AAI@edu korisničkim računom gdje se mogu preuzeti svi navedeni operativni sustavi i office alati s pripadajućim ključevima za aktivaciju.

Svi računalni programi moraju se koristiti u skladu s propisima i pripadajućim licencama.

Članak 17.

Učenici ne smiju instalirati nikakve računalne programe u informatičkoj učionici (igrice ili sl.).

Na ostala računala u Školi nije dopušteno ništa instalirati bez odobrenja administratora. Ukoliko se pojavi potreba za instaliranje dodatnog računalnog programa, djelatnik odnosno učenik koji ga želi instalirati dužan je obvezno se javiti administratoru.

Članak 18.

Svako nepridržavanje ovih pravila može rezultirati disciplinskim mjerama prema djelatnicima Škole ili pedagoškim mjerama prema učenicima.

IV. REGULIRANJE PRISTUPA IKT OPREMI

Članak 19.

Računalnoj mreži mogu pristupiti učenici, učitelji, ostali djelatnici škole te vanjski partneri i posjetitelji. Korisnici su učenici, učitelji i ostali djelatnici škole.

Pristup bežičnoj računalnoj mreži je zaštićen zaporkom. Pristup ovisi o tome tko se želi spojiti na mrežu i s kojim razlogom.

Bežičnim pristupnim točkama može se pristupiti odabirom mreže naziva OŠ Mato Lovrak

Ostalim partnerima i posjetiteljima se može, na njihov zahtjev, omogućiti pristup bežičnoj mreži.

Članak 20.

U sklopu projekta e-Škole, učitelji, stručni suradnici i ravnateljica zaduženi su prijenosnim računalima, a učenici 5.- 8. razreda i učenici 1. i 2. razreda tabletima marke S&T Foxconn C20 i S&T Foxconn 8788_7, u sustavu registrirani korištenjem AAI@EduHR korisničkih oznaka. Učitelji i ravnateljica su dobili prijenosna računala HP ProBook 455 G7 i HP ProBook 455 G6R, a stručni suradnik Dell latitude 3 500.

U zbornici je stolno računalo koje je na raspolaganju svim djelatnicima škole. Ostalo osoblje koristi računala u svojim uredima.

Pristup informatičkoj učionici imaju svi učitelji budući da se u njoj nalazi i interaktivna ploča te ne moraju tražiti posebno odobrenje za njeno korištenje. Svaki učenik ima svoje računalo. Učenici nemaju administratorska prava.

U slučaju duže odsutnosti djelatnika, a u svrhu normalnog funkcioniranja nastavnog procesa, djelatnik je dužan vratiti opremu, o čemu odluku donosi ravnatelj.

Članak 21.

Učenici smiju uz dopuštenje nastavnika koristiti samo školska računala koja su njima namijenjena (računala u informatičkoj i matematičkoj učionici) i tablete koje su preuzeli od škole. Korištenje vlastitih mobitela/pametnih telefona u školi je zabranjeno osim u situacijama kada im treba za nastavu te uz prethodni dogovor s učiteljem pri čemu moraju paziti da ne ugrožavaju druge korisnike školske mreže širenjem virusa i drugih zlonamjernih programa. Pristup aplikacijama i internetskim sadržajima određuje isključivo učitelj.

Članak 22.

Svi učitelji koji koriste informatičku učionicu moraju se pridržavati sljedećih naputaka:

- Nakon nastave učionica mora ostati kako je i zatečena
- Računala se obavezno moraju ugasi nakon uporabe
- U slučaju da neko od računala ne radi treba kontaktirati nastavnika informatike
- Radna mjesta moraju ostati uredna (namještena tipkovnica, miš, monitor, stolica na svojem mjestu)
- Prozore obavezno zatvoriti
- Učionicu zaključati

Učitelj informatike je odgovoran za informatičku učionicu.

Članak 23.

U Školi su sva računala podešena tako da se za ulaz u operativni sustav koristi zaporke kreirana od strane korisnika računala. Prijenosna računala dodijeljena projektom e-Škole su zaštićena mjerama sustava uspostavljenog Carnet-om među kojom je i redovito mijenjanje zaporki na računalima o kojima su korisnici obaviješteni kroz Windows sustav. Preporučuje se korištenje korisničkih zaporki koje se sastoje od kombinacije malih i velikih slova, brojeva i posebnih znakova te su minimalne duljine 8 znakova. Nadzor nad dodjelom i izmjenama lozinki na tabletima učenika ima administrator imenovan u školi.

Članak 24.

Odlukom Ministarstva znanosti i obrazovanja sve osnovne i srednje škole spojene na CARNet mrežu automatski su uključene i u sustav filtriranja nepoćudnih sadržaja. Odlukom MZO-a onemogućava se prikazivanje četrnaest kategorija stranica na računalima.

Od učenika se očekuje da prihvate filtriranje određenih sadržaja kao sigurnosnu mjeru te ga ne smiju pokušati zaobići, jer je ono postavljeno radi njihove sigurnosti, ali i sigurnosti svih drugih učenika. Zaobilazanje sigurnosnih postavki računalne opreme je zabranjeno.

Ako učenik smatra da je određeni sadržaj neopravdano blokiran ili propušten može se obratiti nastavniku informatike. Ako učenici primijete neprimjerene, uznemirujuće ili sadržaje koji ugrožavaju njihovu sigurnost, o tome odmah trebaju obavijestiti nastavnike ili ravnatelja.

V. SIGURNOST KORISNIKA

Članak 25.

U Školi je potrebna stalna edukacija učenika, učitelja i ostalih djelatnika da bi se mogao održati korak s trendovima u korištenju IKT-a, kao i s nadolazećim prijetnjama u računalnoj sigurnosti. Prilikom prijave učenika (korisnika) potrebno je voditi računa da se ne otkriju podaci o prijavi. Učenici koji koriste računala u STEM učionicama, dužni su se obvezno nakon završetka rada odjaviti iz sustava u koje su se prijavili. Kada učenici odlaze iz učionice, a ostavljaju računalo uključeno, učitelji su dužni odjaviti ih iz svih sustava u koje su se prijavili.

Članak 26.

Korisnici su dužni posebno voditi računa o svojem elektroničkom identitetu koji su dobili iz sustava AAI@edu. Svoje podatke moraju čuvati.

Upisom u Školu svi učenici dobivaju elektronički identitet u sustavu AAI@EduHr. U slučaju gubitka korisničke oznake ili zaporce, odnosno u slučaju da mu je zaključan elektronički identitet, učenik se treba javiti administratoru imenika. Pri prelasku u drugu Školu, učeniku ostaje njegov elektronički identitet.

Minimalno jednom godišnje (početkom školske godine) potrebno je revidirati elektroničke identitete učenika.

Nakon isteka učeničkog statusa i prestanka potrebe za posjedovanjem elektroničkog identiteta učenika, identitet je potrebno zatvoriti.

Pri zapošljavanju novog djelatnika, administrator imenika dodjeljuje mu elektronički identitet u sustavu AAI@EduHr, a pri prestanku radnog odnosa, identitet je potrebno zatvoriti.

Pravila pristupa učenika i djelatnika Škole školskim računalima potrebno je redovito provjeravati i po potrebi mijenjati.

Članak 27.

Datoteke preuzete iz vanjskog izvora (putem elektroničke pošte, vanjskog diska ili interneta) mogu ugroziti sigurnost učenika/učitelja stoga je uputno ne otvarati ili prosljeđivati zaražene datoteke i programe kao niti otvarati datoteke iz sumnjivih ili nepoznatih izvora. Sve takve datoteke potrebno je provjeriti antivirusnim alatom prije korištenja.

VI. PRIHVATLJIVO I ODGOVORNO KORIŠTENJE INFORMACIJSKO-KOMUNIKACIJSKE TEHNOLOGIJE

6.1. Ponašanje na internetu

Članak 28.

Korisnici školskih računala odgovorni su za svoje ponašanje u virtualnom svijetu te se prema drugim korisnicima moraju ponašati pristojno, ne vrijeđati ih niti objavljivati neprimjerene sadržaje. Škola će korisnike upoznati s pravilima poželjnog ponašanja na internetu - „Netiquette“, objavljivanjem navedenih pravila u informatičkoj učionici.

Članak 29.

Na nastavi informatike i satu razrednika učenike se poučava osnovnim pravilima ponašanja u virtualnom svijetu (ne otkrivati osobne podatke, svoju adresu, ime škole, telefonske brojeve i slično preko interneta).

Članak 30.

Osim Pravila poželjnog ponašanja na internetu potrebno je učenike uputiti i na pridržavanje naputaka Pravila sigurnog ponašanja na internetu koja uključuju:

- Osobne informacije na internetu se nikad ne smiju odavati.
- Zaporka je tajna i nikad se ne smije nikome reći.
- Ne odgovarajte na zlonamjerne ili prijeteće poruke!
- Treba pomoći prijateljima koji su zlostavljani preko interneta tako da se to ne prikriva i da se odmah obavijeste odrasli.
- Treba provjeriti je li profil otvoren na društvenim mrežama skriven za osobe koji nam nisu ‘prijatelji’. Treba biti kritičan prema ljudima koji se primaju za ‘prijatelje’.
- Potrebno je biti oprezan s izborom fotografija koje se objavljuju na društvenim mrežama.

6.2. Autorsko pravo

Članak 31.

Korisnike se potiče da potpisuju materijale koje su sami izradili, ali i da poštuju tuđe radove. Nipošto ne smiju tuđe radove predstavljati kao svoje, preuzimati zasluge za tuđe radove niti nedopušteno preuzimati tuđe radove s interneta. Korištenje tuđih materijala s interneta mora biti citirano, obavezno navodeći autora korištenih materijala te izvor informacije (poveznica i datum preuzimanja).

Članak 32.

Računalni programi su također zaštićeni zakonom kao jezična djela. Najčešće su zaštićeni samo izvorni programi, no ne i ideje na kojima se oni zasnivaju, a u što su uključeni i mrežni programi odnosno web aplikacije.

Članak 33.

Kod mrežnih mjesta moguće je posebno zaštititi samo objavljeni sadržaj, a moguće je zaštititi i elemente koji se odnose na samo mrežno mjesto i djelo su dizajnera i/ili tvrtke/osobe koja je izradila samo mrežno mjesto.

6.3. Dijeljenje datoteka

Članak 34.

Pri korištenju digitalnih sadržaja, a osobito pri njihovu dijeljenju treba biti osobito oprezan. Izričito je zabranjeno nelegalno dijeljenje datoteka (kopiranje ili preuzimanje autorski zaštićenog materijala poput e-knjige, glazbe ili pak video sadržaja).

Učenike i učitelje treba:

- podučiti o autorskom pravu i intelektualnom vlasništvu
- usmjeriti na korištenje licenci za zaštitu autorskog prava i intelektualnog vlasništva
- podučiti o načinima nelegalnog dijeljenja datoteka i servisima koji to omogućuju poput Torrent servisa, mrežnog mjesta koja zahtijevaju registraciju i plaćanje vrlo niske članarine za neograničeno preuzimanje digitalnih sadržaja i sl.
- informirati o mogućim posljedicama nelegalnog korištenja, dijeljenja i umnažanja autorski zaštićenih materijala.

6.4. Internetsko nasilje

Članak 35.

Internetsko nasilje se općenito definira kao namjerno i opetovano nanošenje štete korištenjem računala, mobitela i drugih elektroničkih uređaja.

Postoje različiti oblici internetskog zlostavljanja:

- nastavljanje slanja e-pošte usprkos tome što netko više ne želi komunicirati s pošiljateljem,
- otkrivanje osobnih podataka žrtve na mrežnim stranicama ili forumima,
- lažno predstavljanje žrtve na internetu,
- slanje prijetećih poruka žrtvi koristeći različite internetske servise (poput Facebooka, Skypea, e-maila i drugih servisa za komunikaciju),
- postavljanje internetske ankete o žrtvi,
- slanje virusa na e-mail ili mobitel,
- slanje uznemirujućih fotografija putem e-maila, mms-a ili drugih komunikacijskih alata.

Članak 36.

Nedopušteni su svi oblici nasilničkog ponašanja te će se prema onima za koje se utvrdi da provode takve aktivnosti postupati u skladu s Pravilnikom o pedagoškim mjerama i Kućnim redom Škole. Učenike i učitelje će se poučiti o mogućim oblicima internetskog nasilja te o tome kako ga prepoznati. Pravila ponašanja i korištenja tehnologije objavljena su i vidljiva u informatičkim učionicama i zbornici škole.

U Školi je potrebno razviti nultu stopu tolerancije na internetsko nasilje.

6.5. Korištenje mobilnih telefona

Članak 37.

Kućnim redom Škole zabranjeno je korištenje mobilnih telefona u školi. Iznimno, kada učitelj to zatraži i pravovremeno najavi, učenici mogu koristiti mobilne telefone za vrijeme nastave. S obzirom da mobilni telefoni imaju pristup internetu te ih učenici koriste za pretraživanje interneta, sigurnosne mjere za korištenje interneta primjenjuju se i za korištenje mobilnih telefona (zaštita

osobnih podataka, izbjegavanje štetnih sadržaja, zaštita potrošača, ovisnost o računalnim igrama i slično).

Razrednici će upoznati učenike s posljedicama zlouporabe mobilnih telefona među kojima je najčešći oblik pisanje poruka zbog kojih se osoba osjeća neugodno (tekstualna poruka, video poruka, fotografija, poziv), odnosno kojoj je cilj uvrijediti, zaprijetiti, nanijeti bilo kakvu štetu.

Članak 38.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja.

KLASA: 012-04/21-01/02

URBROJ: 2158/35-09-21-1

Vladislavci, 1. veljače 2021.

Predsjednik Školskog odbora:

Renata Zuzjak, prof.